

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱۵ شیوه تقویت هوش کودک

از یک تا شش سالگی

فهرست مطالب

مقدمه	۹
راهنمای اشکال	۲۱
از تولد تا یک سالگی	۲۲
۱. تقویت حس لامسه	۲۸
۲. تقویت حس بینایی	۲۸
۳. تقویت حس شنوایی	۳۰
۴. بوهای جدید	۳۱
۵. احساس تعادل	۳۱
۶. تقویت حرکتی	۳۲
۷. تقویت حس لامسه	۳۲
۸. تقویت حس بینایی	۳۳
۹. بازی‌های تقلیدی	۳۴
۱۰. بازی‌های صدا دار	۳۵
۱۱. صداهای داخل منزل	۳۵
۱۲. بطری‌هایی با صداهای متنوع	۳۶
۱۳. صندوقچه‌ی جادویی	۳۶
۱۴. بوم	۳۷
۱۵. تقویت حس لامسه	۳۸
۱۶. بازی کنجکاوی	۳۸
۱۷. دفترچه‌ی کارت‌های تبریک	۳۹
۱۸. دفترچه‌ای برای تقویت حس لامسه	۳۹
۱۹. آیا این را به من می‌دهی؟	۳۹
۲۰. مامان کجاست؟	۴۰

۲۱. تقویت دو حس لامسه و شنوایی. ۴۱
۲۲. بازی رعد و برق. ۴۲
۲۳. بازی‌های تقلیدی. ۴۲
۲۴. بازی پرتاب اشیاء. ۴۳
۲۵. صندوقچه‌ی عجایب. ۴۴
۲۶. بازی مکعب‌ها. ۴۵
- از یک تا دو سالگی. ۴۶
۲۷. شُرْشُرِه. ۵۲
۲۸. ظروف در هم. ۵۲
۲۹. حوض شنا. ۵۳
۳۰. بازی‌های تقلیدی. ۵۴
۳۱. نقاشی روی دیوار. ۵۵
۳۲. اسباب‌بازی گمشده. ۵۵
۳۳. حدس بزن برنده شو. ۵۶
۳۴. شکلات زندانی شده. ۵۶
۳۵. اسباب بازی دور از دسترس. ۵۷
۳۶. شکار. ۵۸
۳۷. بازی غافلگیری. ۵۹
۳۸. بازی زوج‌ها. ۶۰
۳۹. گردش در خانه. ۶۰
۴۰. تونل. ۶۰
۴۱. خودت، خودت را نقاشی کن! ۶۱
۴۲. موانع. ۶۱
۴۳. بزرگ و کوچک. ۶۲
۴۴. پازل. ۶۲
۴۵. جدا کردن و سرهم کردن. ۶۲
۴۶. بازی چشیدن. ۶۳

۴۷. ترازو. ۶۴
۴۸. حباب‌های صابون. ۶۴
۴۹. مدیر جایگاه. ۶۵
- از دو تا سه سالگی. ۶۶
۵۰. کشتی آتش‌گرفته. ۷۳
۵۱. مسابقه‌ی رنگ‌ها. ۷۳
۵۲. یافتم! ۷۴
۵۳. ورزشکار کوچولو. ۷۴
۵۴. چیزی ندیدم، چیزی بر نداشتم. ۷۵
۵۵. فرمان‌ها. ۷۶
۵۶. آقای فلافی بیمار است. ۷۶
۵۷. بسکتبال در اتاق. ۷۶
۵۸. تعقیب صدا. ۷۷
۵۹. پیدا کردن شکل‌ها. ۷۷
۶۰. یادآوری. ۷۸
۶۱. سفر رنگ‌ها. ۷۸
۶۲. بازی مجموعه‌ها. ۷۸
۶۳. روایات. ۷۹
۶۴. سرگردان. ۷۹
۶۵. نقاشی با انگشتان. ۸۰
۶۶. جانوران در شب. ۸۰
۶۷. آینه. ۸۰
۶۸. یافتن گنج. ۸۱
۶۹. جابه‌جایی کلمات. ۸۱
۷۰. جسم ناشناخته. ۸۲
۷۱. ترانه‌های ناقص. ۸۲
۷۲. نقاشی پیچیده. ۸۲

۷۳. شکار کلمات	۸۳
۷۴. شناسایی صداها	۸۳
۷۵. برج اسباب‌بازی	۸۴
از سه تا چهار سالگی	۸۵
۷۶. در دایره	۹۰
۷۷. شمارش انگشتان	۹۰
۷۸. بازی نابینا	۹۱
۷۹. تعقیب درپوش	۹۱
۸۰. بازرسی	۹۱
۸۱. برگشت به بی‌نهایت	۹۲
۸۲. کلمه‌ی اضافی	۹۲
۸۳. زندگی درخت	۹۳
۸۴. چه چیزی تغییر کرده است	۹۳
۸۵. جمله‌سازی سریع	۹۴
۸۶. تعقیب اتومبیل‌ها	۹۴
۸۷. کلمه‌ی جفت	۹۴
۸۸. بازی غار	۹۵
۸۹. رابطه‌ی کلمات	۹۶
۹۰. مسابقه‌ی حرف زدن	۹۶
۹۱. شکار عکس	۹۶
۹۲. سنگ، کاغذ، قیچی	۹۷
۹۳. زیان اشاره	۹۷
۹۴. چه کسی پنهان شده است	۹۸
۹۵. بله یعنی نه	۹۹
۹۶. پای ماهر	۹۹
۹۷. به چه چیزی فکر می‌کنیم؟	۹۹
۹۸. بازی سه لیوان	۱۰۰

۹۹. این از کجا آمده است؟	۱۰۰
۱۰۰. تکمیل جملات	۱۰۱
۱۰۱. ترس از یک حرف الفبا	۱۰۱
۱۰۲. صحبت درباره‌ی نقاشی	۱۰۲
از چهار تا پنج سالگی	۱۰۳
۱۰۳. داستان تصویری	۱۰۷
۱۰۴. بازی دروغین	۱۰۸
۱۰۵. بازی دیوار [پول بازی]	۱۰۸
۱۰۶. نقاشی ناقص	۱۰۸
۱۰۷. هزار و یک استفاده	۱۰۹
۱۰۸. «به بازار رفتم و ...»	۱۰۹
۱۰۹. بازی متضادها	۱۱۰
۱۱۰. شری‌بری	۱۱۰
۱۱۱. قافیه‌ی سریع	۱۱۱
۱۱۲. داستان سرایی	۱۱۱
۱۱۳. شروع کلمه با حرف	۱۱۲
۱۱۴. مجموعه‌ای از اشکال	۱۱۳
۱۱۵. تقلید ترانه‌ها	۱۱۳
۱۱۶. بازگشت به زمان گذشته	۱۱۴
۱۱۷. حيله‌ی جاسوسی	۱۱۴
۱۱۸. سنگ نابینا	۱۱۵
۱۱۹. وسیله‌ی گمشده	۱۱۵
۱۲۰. چیستان‌های عجیب	۱۱۶
۱۲۱. مارینباد	۱۱۷
۱۲۲. قصه‌ای که ۲ نفر آن را نقل می‌کنند	۱۱۷
۱۲۳. شنا یا پرواز	۱۱۸
۱۲۴. بازیگر کوچولو	۱۱۸

۱۲۵	«من کیستم»؟	۱۱۹
۱۲۶	صداهای آبی	۱۱۹
۱۲۰	پنج تا شش سالگی	
۱۲۷	ماشین‌های شانس	۱۲۵
۱۲۸	این چه جوری کار می‌کنه؟	۱۲۵
۱۲۹	زمین، دریا، آسمان	۱۲۵
۱۳۰	نقاشی چشم بسته	۱۲۶
۱۳۱	هرکه رود خانه خود!	۱۲۶
۱۳۲	حرف ممنوع	۱۲۷
۱۳۳	نه خیر، نه آره، نه سیاه نه سفید	۱۲۷
۱۳۴	هواپیمابر	۱۲۸
۱۳۵	انگشتان مخفی	۱۲۸
۱۳۶	مربع چینی	۱۲۹
۱۳۷	مسابقه نشانه‌ها	۱۳۰
۱۳۸	خرید در طبیعت	۱۳۰
۱۳۹	چی بگذارم توی ...	۱۳۱
۱۴۰	بازی مشاعره	۱۳۲
۱۴۱	نقاشی پنهان	۱۳۲
۱۴۲	فکری به فکر دیگر منتهی می‌شود	۱۳۳
۱۴۳	زنده‌باد کامپیوتر	۱۳۳
۱۴۴	فرهنگ لغت	۱۳۴
۱۴۵	نقاشی‌های مشکل	۱۳۵
۱۴۶	شکار حروف	۱۳۶
۱۴۷	خیالات	۱۳۶
۱۳۷	پس از شش سالگی	
۱۳۸	سخنی با اولیا و مربیان گرامی	

مقدمه

در پنجاه سال گذشته مطالعات گسترده‌ای در زمینه‌ی درک فعالیت‌های ذهنی کودک و فرایند رشد آن صورت گرفته است. حوزه‌ی این مطالعات، کشف شیوه‌ی یادگیری، طبقه‌بندی و گسترش این فعالیت‌ها بوده است. اخیراً مطالعاتی هم بر روی نوجوانان صورت گرفته و نتایج شگفت‌آوری در بر داشته است.

این نتایج گویای آن است که کودکان ما از توانایی‌ها و استعدادهای زود هنگامی برخوردارند و بیش از آن‌چه ما فکر کنیم، به زندگی اهمیت می‌دهند.

پس از انتشار مطالعات یاد شده، نگرش بسیاری از مطالعه‌کنندگان نسبت به کودکانشان تغییر کرد. بحث کلیدی در همه گفته‌های مذکور، اثبات این مطلب بود که کودکان از طریق بازی‌های مختلف به دنبال تقویت توانمندی‌ها و گسترش اطلاعات و معلومات خود هستند.

چگونه برای گسترش توانایی‌های ذهنی کودک وی را یاری دهیم؟

اولین هدف از بازی‌های معرفی شده در این کتاب - گذشته از هدف تفریحی - رشد هوش و استعداد کودک است. چرا که با ایجاد انگیزه و تمرین، هر کار فکری سریع‌تر و پویاتر انجام می‌شود.

البته، هدف ما افزایش فعالیت‌های فکری کودک یا اجبار او بر درس خواندن جهشی نیست. از این گذشته، کتاب حاضر در صدد آن نیست که کودک شما را به یک نابغه‌ی کوچک تبدیل کند و البته این بدان معنی هم نیست که شما باید در برابر رشد ذهنی کودک موضعگیری کنید یا توقع داشته باشید که او بدون کمک شما پیشرفت کند؛ هرچه شما بیشتر در تنوع‌بخشی و اکتش‌های طبیعی و ناخود آگاه کودک خود مشارکت کنید، تمایل او را به کسب معلومات جدید افزایش داده‌اید.

در آموزش کودک نباید فقط به واقعیات بسنده کنیم، بلکه باید به کیفیت ادراک، خلاقیت و فعالیت‌های فکری وی نیز توجه داشت. همچنین، تثبیت بنیان‌های فکری کودک، تنها از طریق افزایش نیروی جسمی وی امکان‌پذیر نیست. با این رویکرد، تربیت با هدف نابغه‌سازی کودک صورت نمی‌گیرد، بلکه با هدف رشد کودک در فضای گرم و امید بخشی است که در آن فرایند ذهنی و فکری جایگاه واقعی خود را پیدا می‌کند. این فرایند دارای ابعاد متفاوتی است. به عنوان مثال، می‌توان به تفکر انتقادی اشاره کرد که در مرحله‌ی رویارویی انسان با مسائل، مطرح می‌شود. تفکر انتقادی طبق تعریف، توانایی فهم و قبول یا رد فکری است که به ذهن می‌رسد. به اعتقاد ما ذکاوت یک ارزش کوچک و تک بعدی نیست که برخی از افراد آن را به ارث برده باشند. هوش، توانایی مرکب و

پیچیده‌ای است که از اجزای متعددی تشکیل شده است. همه کودکان به یک اندازه به کشف و یادگیری تمایل دارند. این یک کنجکاوی غریزی است و چه بسا بتوان آن را «میل به پیشرفت و احساس تلاش و کوشش» نامید. این‌ها مواردی است که پیشنهاد می‌کنیم با فرزندان خود تمرین کنید. البته، این ویژگی‌ها باید بهبود یابد و چه بهتر که این اقدام در فضایی فرحبخش صورت گیرد. آیا چیزی لذتبخش‌تر از بازی کودکان به همراه والدین وجود دارد؟!

هرکس هوش خاص خود را دارد

در همه کودکان، ابعاد مشترکی از رشد وجود دارد که با بافت‌های جسمی و روحی مرتبط است. هر چند به طور کلی می‌دانیم که کودک ابتدا نشستن و سپس راه رفتن را می‌آموزد، اما نمی‌توانیم وقت دقیق آن را معین کنیم زیرا هر کودک با کودک دیگر تفاوت‌هایی دارد و هیچ‌کس رانمی‌توانید بپایید که با فرزند شما کاملاً مشابه باشد. روش کسب معلومات هم از فردی به فرد دیگر تفاوت می‌کند و به همین دلیل است که نمی‌توان کتاب خاصی را برای همه تجویز کرد. این‌که برخی کودکان زودتر از دیگران تکلم را می‌آموزند، کاملاً طبیعی است. اما چه بسا گروه دوم در سن پایین‌تری قادر باشند که از یک تا ده بشمارند.

در این کتاب ممکن است با پیشنهادهایی مواجه شوید که مناسب سن فرزند شما نباشد. این جا مدرسه نیست و فرزند شما حق دارد که از یکی از این بازی‌ها خوشش نیاید یا به بازی دیگری که مناسب سنش هم نیست، علاقه بیشتری نشان دهد. آن‌چه مهم است، لذت بردن از بازی با یکدیگر است.